

takto vykládal ustanovení závěti, jde nejlépe na jevo z jeho dopisu ze dne 10. února 1922, ve kterém píše žalobci mezi jiným: »Uznávám úplně, že ve všech zásadních a podstatných věcech každý má přijíti k slovu a většina má rozhodovati, pokud se to netýká mně příslušejícího práva ke správě.« Rovněž bezvýznamný jest poukaz žalovaného na praktické obtíže při rozeznávání, co zapadá do rámce řádné správy a co již z tohoto rámce vybočuje, neboť to jest otázkou jednotlivých případů a takovým sporům nelze se vyvarovati ani nejzevrubnějšími ustanoveními zákona nebo smlouvy, zejména mezi spoluvlastníky, kteří se dostali do sporů. Totéž platí také o pojmu záležitosti řádné a mimořádné správy společné věci (srv. k tomu Swoboda, Fragen aus dem Miteigentumsrecht z roku 1927 str. 10—11).

Čís. 8073.

Společenstva výrobní a hospodářská (zákon ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák.).

Není přípustným ustanovení stanov družstva, že družstvo může vyvinouti činnost podle potřeby a nutnosti i s nečleny.

Shledá-li rejstříkový soud závady ve stanovách (družstva) a nepodaří-li se mu je odkliditi nařízenou změnou neb opravou stanov, nezbyvá, než by odepřel zápis celých stanov.

(Rozh. ze dne 24. května 1928, R I 366/28.)

Rolnické skladištní družstvo navrhlo k zápisu do rejstříku změnu stanov. Rejstříkový soud odepřel zapsati změnu stanov uvedenou v § 2 e), že činnost podle b), c) a d) může družstvo vyvinovati podle potřeby a nutnosti i s nečleny. Důvody: Rejstříkový soud neshledává důvodu, by se odchýlil od dosavadní praxe schvalované důsledně nejvyšším soudem. (Srov. rozh. nejv. soudu ve Vídni ze dne 14. prosince 1915, č. j. R I 619/15 sb. nálezu čís. 253 uveřejněné v Úřed. sbírce rak. pod čís. 1681 a rozh. čís. 1756, 4273, 4984, 6387 sb. n. s.). Jest sice správné, jak uvádí stěžující si družstvo, že se v zákoně o přímých daních ze dne 15. června 1927, čís. 76 sb. z. a n. rozlišují výdělková a hospodářská společenstva, pokud neobmezují obchodní činnost na své členy podle § 75, a že jsou určeny zvláštní sazby pro společenstva ta, a sice pro prvá, pokud jejich obchodování se pohybuje v zákonných a stanovami určených mezích (§ 83 zák.). Lze také z tohoto posléz uvedeného zákonného předpisu souditi, že družstva, která při svém obchodování vybočují z mezí zákonných a stanovami určených, musí platiti zvláštní výdělkovou daň v plné sazbě. Ale z předpisů těch nelze usuzovati, že dosud jednomyslně uznávaná povaha družstev jakožto svépomocných sdružení zásadně obmezených na členy byla změněna. Vždyť již zákon o přímých daních osobních ze dne 25. října 1896

v § 83 jmenuje společenstva, která neobmezují obchodování na své členy způsobem v § 85 výtčeným, má tedy obdobné ustanovení, jako nový zákon o daních přímých a přes to nebylo praxí uznáváno, že společenstva mohou rozšiřovati svou veškerou činnost i na nečleny. Nutno za to míti, že nový zákon o daních přímých má na mysli jen přípustné obchodování mezi členy a nečleny v mezích zákona, nikoli však rozšiřovati veškeré činnosti i na nečleny a že arci vyvozuje daňové důsledky z takového nepřipustného rozšiřování (srov. rozhodnutí čis. 1756 sb. n. s.). Některá družstva podle své povahy musí jistou činnost rozvinovati i s nečleny, by dosáhla svého účelu. Zákon o daních přímých i prováděcí nařízení k němu uvádějí v § 75 a k tomuto § některé takové činnosti, z nichž ještě nevzniká pro družstvo ztráta mimořádně nízké sazby výdělkové daně. Ale kromě těchto činností jsou činnosti další, které družstvo podle povahy své musí prováděti i s nečleny, a taková družstva má patrně zákon o daních přímých v § 68 I 1/f na mysli. Kdyby byla schválena změna stanov. podle níž družstvo by mohlo hlavní svou činnost podle potřeby a nutnosti vyvinovati i s nečleny, znamenalo by to v důsledcích rozšíření veškeré podstatné činnosti i na nečleny, to však odporovalo by povaze družstva jako společenstva, ve smyslu § 1 zák. o společenstvech, podle něhož má býti družstevní činnost zásadně omezena na členy. *R e k u r s n í s o u d* napadené usnesení potvrdil. *D ů v o d y*: Ke správným stavu věci i zákonu vyhovujícím důvodům napadeného usnesení, na které se rekurent odkazuje, dodává se jen ještě toto: Společenstva jsou spolky o neuzavřeném počtu členů, které mají za účel podporovati výdělek neb hospodářství svých členů. Z toho následuje, že společenstva omezena jsou zásadně na své členy a vyloučení jsou tudíž nečlenové z účasti na společenstvech. Tak tomu jest i v projednávaném případě, kde jde o družstvo skladištní. Předmět podnikání, který si družstvo, o nějž jde, vytklo v § 2 stanov, směřuje zřejmě k tomu, by podporován byl výdělek a hospodářství členů, jímž se státi může podle § 5 stanov každá fysická osoba, která má v obvodu družstva bydliště nebo tam má vlastní, najatý neb pachtovaný nemovitý majetek, a právnická osoba jen tehdy, když má v obvodu družstva sídlo neb nemovitý majetek. Již proto jsou vyloučeni nečlenové, kteří nehoví těmto podmínkám, z účasti na tomto družstvu. Proto také není přípustno ustanovení § 2 písm. e) stanov, že činnost pod písm. b), c) a d) § 2 stanov vyvinouti může družstvo podle potřeby a nutnosti i s nečleny, neboť družstvo, o něž jde, má hájiti hospodářské zájmy svých členů, nikoli však nečlenů. Odvolání se na zákon ze dne 15. června 1927, čis. 76 sb. z. a n. není na místě, neboť tímto zákonem upraveny jsou daňové předpisy ohledně družstev, nikoli jejich vnitřní výstavba, kterou jediné posuzovati jest podle zákona ze dne 9. dubna 1873, čis. 70 ř. zák., jehož § 1 výslovně činnost družstva omezuje na jeho členy, a tedy jediné podle tohoto zákona posuzovati jest povahu družstev. Názoru rekurenta, že první soud měl zápis stanov v plném rozsahu provésti nebo v plném rozsahu zamítnouti, že však nelze částečně zápis povolití a částečně zamítnouti, nelze přisvědčiti, neboť, když soud shle-

dal, že stanovy jinak hoví zákonu a toliko částečně se od něho odchy-
lují, nebylo závady, by to, co zákonu odpovídalo, zapsáno bylo, to
pak, co zákonu nehovělo, bylo odmítnuto.

Nejvyšší soud zrušil usnesení obou nižších soudů a uložil
rejstříkovému soudu, by o opovědi znovu rozhodl.

Důvody:

Stěžující si družstvo napadá usnesení rekursního soudu po stránce
věcné i formální. Vytýká jednak, že rekursní soud neprávem vyloučil
ze zápisu do společenstevního rejstříku předpis § 2 e) nových stanov,
podle něhož může družstvo vyvinouti činnost pod b), c) a d) dle po-
třeby a nutnosti i s nečleny, jednak, že nerozhodl o zápisu stanov jako
celku. V prvním směru jest přisvědčiti právnímu názoru nižších soudů,
že by obmyšlené znění stanov zařazením předpisu § 2 e) bylo v roz-
poru se zákonem. V podrobnostech stačí poukázati ku správným dů-
vodům napadeného usnesení jakož i usnesení soudu rejstříkového, které
vývody dovolacího rekursu nebyly vyvráceny. Naproti tomu nelze ode-
příti oprávnění dovolacímu rekursu, pokud odporuje postupu nižších
soudů při vyřízení opovědi. Podle protokolu ze dne 5. února 1928
usnesla se valná hromada na přijetí nových stanov. Tím projevilo druž-
stvo svým nejvyšším orgánem, že nehodlá vyvíjeti nadále činnost na
podkladě stanov starých, tedy i dosavadního § 2. Rejstříkovému soudu
přináleží sice, by zkoumal, zda jsou stanovy v souhlasu se zákonem ze
dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák., pokud se týče, jde-li jen o odchylky
podle tohoto zákona přípustné. Shledá-li závady a nepodaří-li se je
odkliditi nařízenou změnou neb opravou stanov, jak se stalo i v tomto
případě, nezbývá, než aby odepřel zápis celých stanov, neboť na spo-
lečenstevní smlouvě nemůže soud nic měniti, pokud se týče, nemůže
o své újmě zapsati stanovy, na nichž se valná hromada neusnesla. Není
vyloučeno, že by nepřipuštění některého statutárního ustanovení, ze-
jména pokud jde o vytčený účel družstva, mělo v zápětí podstatně jinou
úpravu stanov, než jsou stanovy dosavadní, na níž by se důsledkem
toho valná hromada usnesla a není soud oprávněn, by zápisem spo-
lečenstevní smlouvy, tak jak usnesena nebyla, těmito změnám předbíhal.
Potud jest tedy napadené usnesení ve zřejmém rozporu se zákonem,
dovolací rekurs jest v § 16 čís. pat. ze dne 9. srpna 1854, čís. 208 ř. zák.
odůvodněn a bylo rozhodnouti, jak se stalo.

Čís. 8074.

**Lhůta k námitkám proti výpovědi z nájmu jest lhůtou práva hmot-
ného a neplatí o ní předpisy § 126 c. ř. s., § 89 zák. o organizaci soudů
aniž § 903 obč. zák.**

(Rozh. ze dne 24. května 1928, R I 372/28.)